

Svar på skriftligt spörsmål SSS 218/2017 rd

Svar på skriftligt spörsmål om möjlighet till frivilliga studier för dem som erhåller utkomstskydd för arbetslösa

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 218/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Ilmari Nurminen/sd:

Är kvällsstudier ett hinder för erhållande av utkomstskydd för arbetslösa och

tänker regeringen underlätta möjligheterna till frivilliga studier när det råder massarbetslöshet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Systemet med utkomstskydd för arbetslösa syftar till att trygga en arbetslös arbetssökandes ekonomiska möjligheter att söka arbete och förbättra sina förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden genom att ersätta de ekonomiska förluster som arbetslösheten orsakar. En person som studerar på heltid är de facto inte arbetslös och har därför inte rätt till arbetslöshetsförmån. En arbetslös kan dock studera på deltid utan att studierna inverkar på hans rätt till arbetslöshetsförmån.

Om det inte är fråga om gymnasiestudier eller studier med sikte på yrkeshögskoleexamen, högre yrkeshögskoleexamen eller lägre eller högre högskoleexamen vid ett universitet, är studiernas omfattning avgörande för om de räknas som heltidsstudier. De här bestämmelserna är entydiga och kräver i princip inte någon prövning.

Övriga studier förutom de som är inriktade på ovan nämnda examina anses vara heltidsstudier om de enligt studieplanen omfattar i genomsnitt minst fem studiepoäng eller tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per studiemånad. Om studiernas omfattning inte anges i studiepoäng, studieveckor eller kompetenspoäng anses studierna vara heltidsstudier om de enligt studieplanen omfattar i genomsnitt minst 25 veckotimmar. Av betydelse är enbart studiernas omfattning, inte till exempel vid vilken tid på dygnet klassrumsundervisningen ordnas.

I motiveringarna till det skriftliga spörsmålet nämns ett fall där en arbetssökande hade avbrutit sina planer på att utbilda sig till taxiförare på grund av risken för att förlora utkomstskyddet för arbetslösa. Huruvida studier till taxiförare anses vara heltids- eller deltidstudier bedöms i regel utifrån antalet timmar per vecka. Då behåller personen rätten till arbetslöshetsförmån om studierna omfattar högst 25 timmar per vecka.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 218/2017 rd

Hur studierna inverkar på rätten till arbetslöshetsförmån avgörs av arbets- och näringsbyrån, som ger ett arbetskraftspolitiskt utlåtande till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten. Ett arbetskraftspolitiskt utlåtande kan i princip ges omedelbart, om arbets- och näringsbyrån får tillräckliga uppgifter om den arbetssökandes studier. Om utlåtandet inte kan ges omedelbart görs en anmälan om att ärendet är under utredning till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten, som utifrån anmälan överväger om det finns anledning av avbryta betalningen av förmånen under den tid utredningen pågår. Syftet är att undvika ogrundad betalning av förmånen och återkrav som en följd av denna. Arbets- och näringsbyrån ska avgöra frågan om utkomstskydd för arbetslösa inom 30 dagar från det att den arbetssökande har lämnat in de utredningar som begärts.

I vissa fall är det arbetskraftspolitiskt sett ändamålsenligt att stödja en arbetslös persons heltidsstudier med arbetslöshetsförmån. Stöd för studier kan beviljas om arbets- och näringsbyrån har konstaterat att den arbetssökande har behov av utbildning och bedömer att stöd för frivilliga studier är det arbetskraftspolitiskt sett mest ändamålsenliga sättet att förbättra den arbetssökandes yrkeskompetens och möjligheter att få eller behålla ett arbete. Därtill krävs det att studierna anses bidra märkbart till att förbättra den arbetssökandes möjligheter till sysselsättning på den öppna marknaden.

Den 26 januari 2017 tillsatte undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med regeringens beslut en arbetsgrupp på trepartsbasis med uppgift att utreda möjligheterna att förbättra och öka inriktningen av och kompetensen inom utbildning av arbetslösa. Arbetsgruppen granskade olika alternativ för att utveckla modellen för frivilliga studier med arbetslöshetsförmån i januari–mars 2017. Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport i mars 2017.

I arbetsgruppen granskades bland annat hur kvaliteten vid bedömning av utbildningsbehovet kan utvecklas och hur beslutprocessen vid bedömning går till. Dessutom gick man igenom olika alternativ för att minska eller delvis slopa myndighetsprövningen gällande inledande av studier. Arbetsgruppen var oenig och föreslog inga betydande ändringar i prövningsförfarandet. I förslagen betonades att kvaliteten vid bedömning av utbildningsbehovet kan utvecklas bland annat genom att utnyttja utbildningsrådgivning och karriärhandledning samt att beslut gällande stödjande av studier kan koncentreras till regionala expertgrupper. Dessutom ansågs det viktigt att öka medvetenheten bland de arbetssökande om möjligheterna att studera på deltid med utkomstskydd för arbetslösa.

I samband med regeringens halvtidsöversyn avtalades att regeringen före utgången av juni utifrån arbets- och näringsministeriets utredning ger riktlinjer om huruvida det går att ändra villkoren för behovsprövning vid frivillig utbildning. Utredningsarbetet pågår för närvarande.

Helsingfors 2.6.2017

Arbetsminister Jari Lindström